

PROF. DR IVO RUBIĆ
1897. — 1961.

IN MEMORIAM PROF. DRU IVI RUBIĆU

Ovaj svezak Geografskog glasnika samo je simboličan odraz naših osjećaja i tuge za prof. I. Rubićem — osnivačem i prvim potpredsjednikom Geografskog društva Hrvatske, članom redakcionog odbora i jednim od najglavnijih suradnika Geografskog glasnika, zanosnim učiteljem i svestranim geografom. Nama, njegovim znancima i učenicima, nevjerovatno je da više nećemo uživati u Rubićevu društvu i koristiti se njegovim znanjem.

Teška bolest uporno je satirala organizam pokojnog prof. Rubića. Međutim, njegov se duh snažno opirao i na svaki izazov kovao je nove planove — izbijala je nada da će ponovno razviti svoj dinamizam: dokrajčiti nedovršeno i započeti novo. Iako je bila očita težina bolesti — ostali smo iznenađeni tragičnim krajem. Vjerovali smo da će — nekada robustni organizam podržavan specifično poletnim duhom — izdržati. Te dvije komponente ispreplitala su se u našim kombinacijama — željeli smo i nadali se sretnom ishodu, te nas je tragični kraj zbunio i ne možemo se pomiriti da je zaista stvaran.

Geografi Hrvatske i Jugoslavije gube sa prof. Rubićem osebnju ličnost — taj će se gubitak dugo osjećati i praznina se vjerojatno neće ni popuniti. Bio je to nepresušan izvor ideja, planova i prijedloga, koji su — izlagani zanosnim riječima — ostavljali trajan utisak. Pokojni prof. Rubić je inicirao i slagao mnoge planove jugoslavenskih, a posebno hrvatskih geografa i pridonio njihovom ostvarenju. Ličnost i rad prof. Rubića bitni su za Geografsko društvo Hrvatske od prvih njegovih dana. On je stalno snovao nove aktivnosti i poticao na sastancima; bodrio je pojedince i aktivizirao grupe. Nije dozvoljavao da poteškoće svakidašnjice sputaju i potisnu naš rad. Generacija koja ga je slušala neće zaboraviti njegove gromke i zanosne riječi o geografskim problemima i zadaćama geografa. Oni koji su to čuli i čitali, prenijet će njegove misli mladima i tako će djelo i uspomena na prof. Rubića ostati stalno živi.

Polet i riječ prof. Rubića imali su poseban odjek i utjecaj na mlade. Vizijski zanos osvajao je njegove učenike koji uglavnom nisu uspijevali da vide sve ono što je nazrijevalo njihov učitelj — ali je njegov poticaj bio odlučan u njihovu daljnjem radu. Rubićevim koncepcijama ispreplitala su se vremena i približavali prostori — preduvjet bitan za kompleksno geografsko gledanje.

Prof. Rubić duboko je suosjećao sa suvremenim javnim problemima i aktivno učestvovao u njihovu rješavanju. Upravo je nevjerojatno na što je sve stizao. Potekao iz pučke porodice našeg primorja, uložio je goleme napore da nacionalni karakter tog kraja dođe do izražaja i postigne odgovarajuće priznanje u svijetu. U tom radu zanosno su surađivali osjećaj i razum, te je Rubićevo djelo od historijske vrijednosti.

U cjelokupnom svom radu pokojnik je stalno ostajao geograf i nastojao da nit svoje struke utka u mrežu općeg zbivanja. Opravdano je naglašavao široku primjenljivost geografskog znanja — od organizacije svjetske zajednice do rješavanja problema običnog pojedinca. S istim je zanosom govorio u običnim tečajima za prosvjećivanje kao i sa univerzitetske katedre.

Sjećanjem na prof. Rubića pred nama se odvija dug film složenog života i mnogostrukog rada. Mladi Rubić veseli se planinskoj i morskoj svježini, voli otvorene i široke horizonte, zanosno govori o univerzitet-
skim studijama, dočarava daleke krajeve i ocjenjuje njihove probleme, voli ljude i raduje se životu. Kao nastavnik ima vremena za mlade, budi njihove ambicije, dočarava im mogućnosti i bogati ih svojim znanjima i iskustvima. Ovaj neposredni i dinamični Rubić duboko se usjekao u svijest onih svojih učenika u gimnaziji i na sveučilištu.

Specifičan životni put, burna i promjenljiva vremena i pokojnikov širok interes — uzrok su da su se oko njega splitali teški problemi, koji bi prosječnog čovjeka satrli. Kroz sve te bure profesor Rubić je prošao rijetkom snagom iako je ponekad i život bio u pitanju. On je zanosno koračao naprijed i sanjao o ljepšoj budućnosti. Izgleda da je svaka noć donosila snove koji su bogatili njegovu maštu, jutra su mu počinjala novim odlukama, a dani završavali novim kombinacijama.

Planirao je prof. Rubić da svoj životni put i djelo završi u tihoj Rogačkoj uvali gdje će skupljati prijatelje, voditi diskusije i oživiti marulićevsku misaonost. Sudbina je bila nesklona njegovu planu. Kad je tuskulum bio gotov, prof. Rubića je izdalo zdravlje koje je samoća pogoršavala. Obaveze su daleko zadržale znance i prijatelje — stvarnost je potisnula snove i udarac je bio konačan.

U posljednjim pismima žalio se da je sam, bolestan i nesposoban za rad. I kao u viziji skorog kraja sa svima se oprašta i sve pozdravlja. Bila je to tragična vizija. Sagledanjem da nema izgleda za dalje planove i njihovo ostvarenje, izgubila je snagu i ljepota njegova sunčanog Rogača. Poletan duh podržavao je oslabjeli organizam — a kad je izbila svijest da je taj napor bezizgledan, klonuo je prof. Rubić u 65 godini svog života. Napustio nas je u godinama kad je namjeravao i kad se normalno očekivalo da će najviše dati i zaokružiti svoje životno djelo.

Iz nesklada pažljivo uređenog odmarališta i osobne patnje preselio se prof. Rubić u hlad katunskih hrastova da se vječno odmara pored svojih roditelja. Teški posljednji dani života osobito su ga približili svim znancima i prijateljima a posebno stručnim kolegama. Naša žalost je još

veća, što su tragične okolnosti onemogućile da mu neposredno odamo posljednju počast.

Mi se ovim putem s najdubljim pijetetom opraštamo od svoga učitelja, druga i zaslužnog građanina. Opraštamo se od čovjeka koji je ostavio tako jak dojam, da ga stalno osjećamo prisutnim. Naša žalost ima razmjere Rubičevih osjećanja, i uspomena na njega bit će među geografima vječna, kao što su bile nedogledne njegove vizije i planovi za razvitak našega rada.